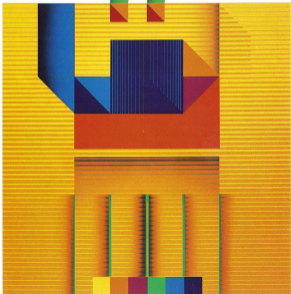
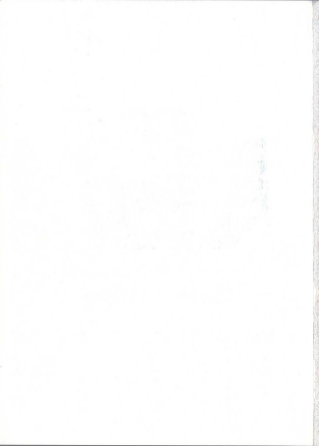

GRAFIKE 1975-1998.

VINKO
fister

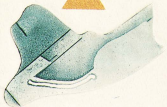

GRAFIKE 1975-1998.

Muzej Prigorja
Galerija "Kurija"
Ševšete
Trg D. Domjančiča 5

15. - 30. 1. 1999.

263

G. 92

KVADRATURA KRUGA VINKA FIŠTERA

Privlačno je i prokušano prikaz likovnog puta jednog autora započeti tvrdnjom kako, *eto baš on*, u sveopćej poplavi raznorodnih izama, kada je epigonstvo postalo stvar dobrog ukusa, a ukalupljenost u ladice klimavog regala kraja tisućljeća, prepoznatljiva etiketa likovnog stvaralaštva, da u takvom, pomalo stušnom okruženju, baš *taj* naj samosvjesno kroči svojim originalnim putem, nesmetan od trendova i pomodnosti. Privlačno je, nakon toga, ali uvijek, toga istoga potom meko nagurati u neku ladicu, ne odveć očigledno, ali ipak uz prekrutan priznanak da su ti *izvi*, te ladice način da konačno publici, kojoj posređujemo, kažemo što to zapravo dotični radi, i zašto je to dobro, odnosno zašto nije dobro. Jer naš racionalni um voli kategorije, voli brojevine nizove, voli silogističke slijedove, voli simbole *pari pro toto*, voli brižljivo razvrstane ladice s etiketama izama. Ne samo u košmarom likovnom trenutku, koji će, ma kako se nama danas labirintički pričinjao, s povijesne perspektive biti prepoznat kao jedna globalna situacija sa svim obilježjima stila, kakve danas prepoznajemo u baroku, romanici ili manirizmu. Kategoriziranje je danas obilježje praktički svih područja, marketinga, politike, obrazovnog procesa, ekologije. A sve popularnija kategorija u posredovanju između likovnog stvaraoца i likovne publike, što doista jest uloga kritičara, glasi otprilike: *on-je-izvan-svih-izama-izam*.

Stoga sam u nedoznamci kojom čvrstom tvrdnjom započeti prikaz o jednom autoru čije su predstavljanje recenzenti najčešće posmatrali činjenicom njegove nedodirljivosti od svih trendova, pomodnosti i površnih priznanaka uz bilo koji novi izam. Upravo zbog straha da prva jednostavna tvrdnja, koja može odoljeti svakoj pedrobnoj načlamba, da smo suođeni s potpuno originalnim stvaraoцем, imanim na sva trendovska gibanja, ali itekako osjetljivim na svijet u kojem živi, da ta tvrdnja na početku ne bi bila prepoznata naprosto kao novi kritičarski izam, potrebno je preskočiti ovaj kraći put, dopustiti da se zaključak nametne (ili ne nametne) čitaocu, posjetiocu izložbe sam po sebi, a u prikazu krenuti duljim putem.

HOMMAGE À PAOLO UCCELLO

Susreti dala ne dopadaju se u vremenu i prostoru. (F. Werfel)

Zanemarujući ovdje biografske podatke, datume, školovanje i sve ostale činjenice, koje ukviraju njegov kreativni put, nastojimo prepoznati one trenutne poticaje koji konačno doprinose formiranju i realizaciji jedinstvene likovne vizije Vinka Fištera. U Parizu Vinko Fišter susreo je Paola Uccella. Čini se da je ovaj susret snažno usmjerio slikarev razvoj. Odnosno da mu je dao ključni poticaj za ođivotvorenje zamisli i snova. Duh je spreman prepoznati ideju u njenoj čistoj izvornosti, ali čak i

napadljivo je izvedeno odnositeljstvo ideje u materijalnom svijetu samo za mali anđel, grub, tehnologijom i medijem uvjetovan, istup. Pjesnička figura kako pjesnik nosi svoju dušu na olavo pogoda precizno u samo središte problema. Pjesnik (jednako pjesnik kista, dijeta, pokreta) iskoračuje iz sigurnosti svih ljuštura koje kriju najtjebniju tvar univerzuma, ljudsku dušu, prepušta svoju viziju svim rizicima konvergije kroz zmatске i tehničke alate, materijalizira ju kroz nesavršen ljudski jezik, oblike, boje, u punom značenju te riječi izražava se.

Proces nastanka djela možemo shvatiti kroz različnu paralelu s kabalističkim shvaćanjem uprisunjena *bezgranične svjetlosti* u našem ambijentalnom svijetu. Kabbala poznaje četiri područja, arhetipsko izvorište u kojem je *bezgranična svjetlost* odveć snažna da bi se očitovala, te prolazi kroz područje kreacije, a potom formacije, da bi se konačno, manje savršena, ali za ambijentalni svijet upravo dovoljno prigušena, vidljivo očitovala među nama. Kreativne osobe (one koje namjerno zbog prevelike profanizacije korištenja riječi ustrajno izbjegavaju zvati jednostavno umjetnicima) one su koje u sebi prepoznaju iskru unutarnje svjetlosti, te su kadri zanatskim i inim alatima uprisuniti svoja duša u vidljivom svijetu.

Trepereće, istrgane vizije iz snova, nepovratne slike koje jure bez reda, te ih zaboravljamo čim na njih svjesno pomislimo, proces je kojim se susrećemo gotovo svakog jutra. Prizjećamo se kako smo nešto posebno sanjali, ali san nepovratno blijedi pred prvim budnim slikama. Ovo iskustvo, koje nam je dobro poznato, pomaže nam vjerojatno da shvatimo kako je naš jamački predak pretkulturalnog vremena opažao svijet oko sebe. I njemu, jednom davno, priklonimo li se tezi Herberta Reada, prvi je puta šaranje i ponavljanje snažnih slikovnih utisaka pomoglo da svoj pogled usredotoči i da počne trajno utiskivati i zapaziti slike. Isti se proces, na novoj razini, ponavlja u refleksivnom slikarstvu i kiparstvu, izdvajajući ih među medijima kreativnog (umjetničkog) izražavanja. Pomažući nam da se usredotočimo na svoj neprepoznati, možda kaotični unutrašnji svijet, materijalizacija vizije kroz likovno djelo povratno pomaže graditi, oblikovati, pročistiti taj unutrašnji svijet.

Nikad ponovljena kristalna čistoća kvatrocentističkih proroka nove vizije, linearne perspektive, Brunelleschija, Albertija, Uccella, della Francesca, Botticellija, fra Angelica, prvi je puta čovjeku omogućila da shvati i posjeduje prostor kao oblik. S pola milenija vremenske distance, njihove magične prostorne kutije djeluju jednako privlačno. Vinko Filiter u Parizu susreće Uccella, jedan od najvjerojatnijih projekata slikarstva, slike ratnog meteža u kojima se očituje linearna perspektivna kutija. Uccellovi konji u propaju, geometrijski pročičćeni, koplja pobacama po tlu u perspektivnom usmjerenju, proporcionalno smanjivani nizovi ratnika po dubini ratišta, sve djeluje istovremeno savršeno spontano, borbano, sve je u metežu, a opet, sve je usidreno u nevidljivoj kutiji prostora. Povjerovavši

i osviješćivši se pred Uccellom kako i neredi jedne treptave duše, poput kosa bitke kod San Romana, mogu naći svoj red i harmoniju, a pri tome ne izgubiti ništa od svoje vitalnosti, Vinko Fišter svojim prvim velikim ciklusom crteža vraća dag svom učitelju, s čijom se dušom tako blisko susreo u Parizu.

Iako već tijekom školovanja pokazuje jasan interes za geometrijsko razlaganje i osmišljavanje vidljivog i nevidljivog svijeta, Vinko Fišter tek nakon Uccella domišlja svoju viziju. Slika se otvara kao prostorna kutija, prekoseći dvodimenzionalnim ograničenjima papira, prostor realan i smislen u koji, poput zadivljenih frestinaaca pred Brunelleschijevim crtežem Baptisterija želimo staviti svoje ruke i opipati je li pravi. Ruka se i pojavljuje, anticipirajući našu težnju za pipanjem prividnog prostora (Domisli pogledom, 1974.), nježno pipajući i ujedno štiteći prostor i njegovu sadržinu. Na dnu prostora, kao osnovni simbol gotovo čitavog opusa, najčešće - kocka. Kocka je omeđena kvadratima, također omiljelim Fišterovim simbolom. Pored toga, kocka je jedno od Platonovih završenih tijela, tijelo koje najsmatnje utjelovljuje svojstva materijalnog svijeta. Zarana kvadrat se izdvaja kao format u formatu, okvir ograničavanja ovog unutra nasuprot ovog vani, ali u aktivnoj korespondenciji.

Svi se ovi elementi pomalo artikuliraju u, za autorov cjelokupan opus svakako ključnom ciklusu, *Homage to Paolo Uccello*, nizu crteža u kojima, pored polagane izgradnje svog geometrijskog pejzaža, kao citat uvrtava motive prepoznatljivih Uccellovih konja i renesansnih portreta. No ovi citati (koji, usput, daleko unaprijed anticipiraju jedan od novijih izuma, tzv. *arte memoria*), ne ostaju samo to. Likovno promišljajući pročišćene oblike, napetost konjske lije, zglobove, udova, slikar ih dalje razvija, reducira, te će se oni opet pojavljivati, doduše više ne prepoznatljivi kao Uccellovi konji. Mnogo kasnije (Introspektivna prostornost, 1979/81.) još će reminiscence na ove konjske lije, kao jedini živahni oblik prikositi pročišćenoj geometričnosti prostora. A možda su i savinute plastične cijevi Fišterovih *Objekata* isti likovni citat.

Već tada, možda opet pod dejmom susreta s Paulom Uccellom, počinju Fišterovi prostorni eksperimenti. Jedna od konstanti Fišterovog istraživanja bit će mogućnost proboga osnovnog ograničenja slike, dvodimenzionalnosti. Na jednak način kao što su beroci Renesance težili otvoriti stražnju stranu površine slike, te stvoriti iluzija prostornog prodora, težnja koja i Fištera prati od samog početka rada, ubrzo počinju njegovi prvi pokušaji stvarne, a ne samo iluzorne negacije površine.

INTROSPEKTIVNA PROSTORNOST

Ma koliko presudno za Filtnera bilo iskustvo susreta s kvatročentistima, to je tek mali korak u početku mnogo šireg projekta osmišljenja i uprizorjenja vlastite duše, svih skrivenih ljuštura podsvjesnog, nadsvesnog, nesvjesnog... Pročišćavanjem oblika do maksimuma, eliminacijom čak i onih slatki figuralskog sadržanih u motivima ruku, konja i portreta, Filtner ostvaruje cikluse koji uglavnom ispunjavaju razdoblje 1975-81. (*Introspektivna prostornost, Kadrirani prostori, Bijačješt*), grupu radova po kojoj će vjerojatno ostati prepoznatljiv i širej publici. Njegovo istraživanje dimenzionalnosti medija napreduje, te više ne možemo govoriti niti o slikama niti o skulpturama. Prihvata se opća kategorija objekti, potpuno prihvatljiva za ove medijske prostore. Šavite, niti grafike nisu prave grafike, doradivane su kolažem. Crtiči također. Kolaž pomaže u prođoru kroz površinu papira.

Likovna introspekcija podsvjesnog, kao intimni autorov autoportret, otkriva oszbujan rječnik simbola. Jedan se uvijek ponavlja, kvadrat. Kvadrat kao unutrašnji okvir, kvadrat zarotiran u kvadratu, kvadrati u kosoj projekciji čineći kosku, kvadrati rimovani u kvadratim površinama pleksi-objekata. Četiri stranice kvadrata očitovanje su četverolikog karaktera ambijentalnog svijeta. Četiri strane svijeta, četiri elementa, Pitagorina božanska Četvorica, vladarica je našeg svijeta. Nesavršenog, baš kao što je nesavršen stol na četiri noge (koji uvijek malo klima, za razliku od stola na tri noge), ali nema jedinog. I kao da podsvjesno prepoznaje duboku simboličku ulogu Četvorke (koja vlada Ovim svijetom) i Trojke (vladarice Onog svijeta). Filtner neusporedivo rjeđe poseže za simbolom pravišnog trokuta. Trokut da, ali samo kao dijagonalnom presječen kvadrat.

U snovima, u podsvijesti, u meditaciji, kadgod tražimo pribežište, našu intimnu Arkadiju, redovito ju doživljavamo kao pejzaž. Stoga je i očekivano i prirodno da su i Filtnerove introspekcije najčešće uspoređivane s pejzažima. Osmišljeni horizontalnim registrima, doista podsjećaju na savršeno jednostavne i smislene pejzaže romaničkog slikarstva, u kojima je svaka boja istovremeno i koloristički i simbolički izbalansirana. Okvir unutar okvira nije motiv samoograničavanja, nego napretiv, što smo već spomenuli, aktivnim odnosom sa svime izvan okvira, pa tako i s odvojenom površinom slike, najavljuje istup slikarove kreativne intime prema vanjskom svijetu, iskorak nama ususret.

U nazvejnem putu likovnog stvaraoea uvijek ćemo lako prepoznati onaj trenutak, onaj sretni sklop nagomilane stvaralačke energije i vanjskih uvjeta, napredovanja zaratske vještine i svih ostalih okolnosti, onaj trenutni *Ab-Isa'* koji običavamo nazivati iluminacijom. Trenutak kada se originalnost i kreativnost u potpunosti realiziraju u materijalnom svijetu, proširujući duhovne obzore i prostore medija. Taj

trematak rijetko traje predugo, očitaje ga žarna i bogata produkcija, smioni zabvati i kristalna čistoća koncepcije. Kreativni put likovnog stvaraoća u tom je smislu usporediv sa svakim kreativnim procesom. Nakon zamisli i gomilanja materije (saturacije) slijedi trenutak prosvjetljenja, trenutak kada smo kreativni u potpunom smislu te riječi. Kreativnost, koja je zapravo permanentni proces realizacije neznanog Kreatora kroz nas, blokirana je svim vanjskim okolnostima svijeta, te se priprema u intimi. To razdoblje očitaju plahi ispusti, oslanjanje na uzore i iskustvo medija. Međutim, pritisak raste, te je realizacija potpunog očitovanja kreativnosti neminovna. Samo je pitanje odnosa unutarnje energije i vanjskih okolnosti.

Razbijanje svih prostornih ograničenja, od najosnovnijeg, ograničenja dvodimenzionalnog medija; smiono korištenje izmerajućeg materijala, sve do vodoinstalaterskih cijevi (ne podsjeda li nas to na još jednog dalekog rođaka, Marcela Duchampa?); veliki format grafike gotovo čistom površinom ispunjen agresivnom neonsko crvenom bojom; okvir unutar formata, ne kao ograničenje, nego upravo kao dokaz mogućnosti probijanja svih granica; sve su to elementi prvog apogeja Fisterovih prostornih istraživanja, intimnih poniranja i samozaklanjivanja.

MEDIJSKA VERIFIKACIJA - SKULPTURA

Istraživanje u cilju nadvladavanja dvodimenzionalnosti slike otvorilo je sasvim nove medijske prostore. No time nije do kraja razjašnjena tajna prostora medija. Slike s već prepoznatljivim Fisterovim odignutim površinama koje ponavljaju pojedine utiske površine, razlitate slike, objekti, svi ti trodimenzionalni događaji, ipak za polazište uzimaju Sliku. Možemo li okrenuti poredak? Skulptura, trodimenzionalni događaj oblika, u likovnoj je evoluciji možda starija od slike, jer ne pretpostavlja imaginativnu redukciju treće dimenzije. No skulptura se kroz povijest umjetnosti često važnošću povlači pred dinamičnijom, popularnijom i jeftinijom slikom. Slika je češće bila nosilac stila i stilskih inovacija, štovile, kraći tendovi u slikarstvu jedva da su i našli svoje prave predstavnike u skulpturi. Skulptura pretpostavlja akciju, gibanje, potrebu obilaženja (vrijeme - četvrta dimenzija), potrebu pipanja (multimedijalnost). Jesu li Fisterovi objekti težnja da slika postane skulptura, da stekne svojstva trodimenzionalnosti u svrhu prostog stapanja sa srodnim trodimenzionalnim medijem?

Zacijelo ne. Mnogo bi jednostavnije bilo aplicirati kakvu stvarnu kocku, reljefnu glavu Uccelleovog konja, iskočiti kojim geometrijskim ili figurativnim detaljem u prostor, i već bismo mogli govoriti o skulpturizaciji slike. Ništa slično ne događa se u Fisterovim *Izospetivnim prostornostima*, niti u *Objektima*. U ovim se ciklusima radi o potpuno jedinstvenom istraživanju prostornosti Slike.

I sam u neodoljivosti i daljem raščlanjivanju složenog odnosa slike i skulpture, svjestan da je otvorio novi medijski prostor, Fišter traži vlastitu verifikaciju ovog kreativnog prodora. U razdoblju 1980-85. nastaje velik i za autorov opus netipično heterogeni ciklus skulptura. Skulpture koje svoj svijet razlažu koordinatno na jasno definirane dimenzije. Euklidski prostor, ne kao kontinuum u kojem bivamo, nego kao smisljeni sustav u kojem je svako kretanje, svako usmjerenje, svaka dimenzija, istovremeno građa. Skulpture kušaju, provjeravaju i osmišljavaju prostor. Skulpture ne ispunjaju prostor, ne događaju se u njemu, one ga osmišljavaju.

Zapadni čovjek prostor doživljava kao prazninu u kojoj se na različite načine razmještene činjenice koje njegovom životu daju smisao. Postoje predmeti kao ciljevi akcija, a među njima ništa. Zem-filozofija prostor shvaća kao jednakovrijednu građu našeg boravka. Vrh osmišljava šupljina koja je u njemu određena, prostor je osmišljeno ništa, a jednako tako i vrata. *Ono što nije - postaje nam da koristimo ono što jest.* (W. Bynner).

Fišterova skulptura djeluje u prostoru kao negativ praznog prostora. Odjednom prostor oko skulpture više nije prazan prostor, praznina, nego materija *nečega* koja gramiči s *nečim*. Skulptura vlada prostorom u kojem se nalazi. Odmjerava ga i nadzire. Skulptura naglašava dimenzioniranost Nišega koje ju obavija. Štoviše, umetne staklene pleće u skulpturi dijele prostor na veće smislene cjeline, poput Zemljinih meridijana i paralela, koje se protežu u beskrajno nebo.

I upravo u tim umetnutim dvodimenzionalnim staklenim *okvrima*, često s neskrivenim citatima njegovih vlastitih slikarskih ciklusa prepoznajemo medijsku verifikaciju. Ono što se uspješno pokazalo u slikarstvu treba provjeriti kroz medijska raščlamba skulpture. Slika se rasevjetala u novu formu, novi medijski prostor, objekt. Skulptura kreće k istom cilju pokušujući: *Ništi često se na pola para.*

SEMANTIČKA VERIFIKACIJA - PROSTOR I ZNAK

Prostorna istraživanja rezultiraju neočekivanim paradoksom. Znak, simbol, oblik, beznačajni su u prostoru. Trodimenzionalni kontinuum, mislona kocka ograničena ovdje i nigdje, to je Prostor izvan kojega je Ništa. Ali to Ništa *jest*. Svi oblici i simboli koji bujaju čitavim autorovim opusom, nastojeći vladati Prostorom, samo su milijokazi, vizuelni akordi koji ritmiziraju i dimenzioniraju Prostor. Prostor slike nije konačan. Novim paradoksom, jednako neočekivanim kao i svi dosadašnji, autor uvodi u format slike ono Ništa izvan prostora. Okvir slike, onaj okvir koji se kao unutrašnji oblik, kvadrat ili pravokutnik, provlači od početka autorovih istraživanja, konačno je prepoznat. Okvir slike medijskim se Kolumbovim jajetom naprosto pomiče unutar granica formata. Ništa, postojeće Ništa izvan prostora, prepoznato je i priznato, ali konačno i uvaženo kao prostor koji se događa izvan Prostora.

Unutar prostora slobodno bajaju i variraju odabrani najvažniji simboli slikarovog opusa, kvadrati, pravokutnici, rasteri i pravokutni trokuti. Prostorni odnos u slici samo je iluzioničan. Kvadrati i pravokutnici izdižu se tek prividno iznad površine. Je li to povlačenje u stroge zakone medija? Poraz? Ne. Izdignuti pravokutnik samo nas podjedača na medijska istraživanja i realizacija kontinuiranog prostora. Prividno se izdiže, podjedačujući: *Bio sam tamo*.

Prostor i Zrak, homogeni je i smisleni ciklus koji nastaje u razdoblju 1990-95. Poznavaoce Fišterovog opusa mogao je i iznenaditi. No jednako nas je, podjedačno, iznenadio svaki novi autorov prođor u nove prostore medija. Rasvjetljavanje subjektivnog prostora vlastite nutrine, tema koja dominira, vodi autora kroz neočekivane avanture, pomaže mu shvatiti ljudsku dušu, pevanstveno vlastitu, ali i pročistiti ju, osmisлити vlastitu osobnost upravo onako kako su u svakoj pojedinosti promišljeni i smisleni njegovi opusi. Prostor je ovladan. Što se još moglo dogoditi u ovom jedinstvenom opusu nakon upoznavanja svih tajni Prostora?

Jedini logičan nastavak bio bi, da mu se za to kojom srećom pružila prilika, da, poput jedinstvenog Franka Gehryja i njegove, samo slovima slične ljuske, nove zgrade Guggenheim muzeja u Bilbao, odsanja svoj san u prostornoj ljuski arhitekture. Je li na Fišterova prostorna promišljanja utjecao smislen projekt ezotovca Richtera, *Sinotbeničan*, teško je i izlišno nagađati. No prožimanje, makar u koncepciji, arhitekture i urbanizma s jedne strane sa slikarstvom i kiparstvom, mnogo je dugotrajnija pojava. *Idealni gradovi*, krenemo li od već toliko navedenih kvatročentista, nefunkcionalni i naizgled besmisleni ugovi ispunjeni savršeno geometriziranim centralnim građevinama. Možda nam takvi koncepti izgledaju lišeni ikakve druge svrhe osim da budu lijepi i skladni. Možda nam se, dapače, čini zablakajućem vizija boravljenja u jednom takvom prostoru, jednako kao što se ustručavamo i pomisliti na život u piramidama Richterovih gradova. Ali samo zamišljajući nemoguće, kadri smo dosegnuti vlastitu ograničenja.

Fišterov Prostor događa se samo u njegovoj koncepciji proširenog medija. Sve više od toga ostaje njegov vlastiti subjektivni prostor, nedostizan vanjskom svijetu, tek slutiv kroz opuse. Kako bi izgledao njegov *Idealni grad*, njegov *Guggenheim* za neke *nasljedje*, njegova stambena piramida *Sinotbeničkog grada*? Odgovor na ova pitanje morat ćemo domisliti sami. Jer ovaj metodični istraživač brižljivo planira i ne započinje krug koji neće moći dovršiti. Fišter osvaruje subjektivni prostor vlastite svijesti, domišlja ga do kraja i ovladava njime. Je li njegovo istraživanje gotovo, ili je tek na pravom početku?

Kao što je sve u njegovom radu promišljeno i prostorno isplanirano, tako se i cjelokupan Fišterov opus ostvaruje kroz velike cikluse, homogene serijale, koji istovremeno verificiraju desetašnja istraživanja i otvaraju prostor za nova. Na taj način istraživanja djeluju još smislenije i domišljenije. Jednako kao što su brižljivo prostorno razmješteni simboli i znakovi, kao što je prostor promišljen, tako je promišljeno i vrijeme. Opusi ne slijede jedan drugoga u povreci. Preklapaju se, pa se onda događaju prazni prostori, razvojno jednako važni kao i prostori djelovanja. No čak i kad se događaju istovremeno, opusi su u sebi čisti i neometeni paralelnim događanjem, jednako kao što su i likovi na njegovim slikama nesmetani međusobnim preklapanjem.

Fišterov paralelni grafički rad svojevrsna je kronika čitavog ovog jedinstvenog istraživačkog projekta. Poput povremenih izvještaja, grafika, najčešće po dvije u paru, sažetim grafičkim jezikom sublimiraju rezultate jednog trenutka u Fišterovom radu. Istovremeno, svojom sažetom sagledivošću, grafike djeluju kao virtualna monografija.

Prvi ciklusi (bolje rečeno parovi) grafika, prateći prva prostorna istraživanja, djeluju gotovo agresivno. U vrijeme kada je težnja za razbijanjem dvodimenzionalnosti prostora bila naj snažnija, grafika se, svojom nedodjeljivom dvodimenzionalnošću osjeća posebno ograničena. Agresivni prodori crnog i bijelog, prizivajući asocijaciju Ruske avangarde, kolažna dorada grafike, te istraživanja krajnjih mogućnosti djelovanja toplih i hladnih boja, osračavaju nastojanje da se grafičkom tehnologijom iluzionira prostor.

Nerasvjetljen i još neprepoznat u svojoj dubini, Prostor je mračan, crn, te se u njemu tek počinju nazirati znakovi i ritmovi (*U prostora*, 1978.). U novom paradoksu nakon gotovo akromatskih grafika, (*Krugobraz*, 1975., čija je likovnost ostvarena kroz crno i bijelo, dok boja djeluje kao umetnuti citat) i mračnih dubina, (*U prostora*, 1978.), slijedit će iznenadna iluminacija, *Prostorna meditacija*. Ovi veliki formati, najveći među grafikama, postali su jedno od ključnih djela, prva sinteza i apogej Fišterovih istraživanja. Neonasto crvena i neonsko žuta podloga, oživljene čitavom lepezom temeljnih i ostalih boja spektra, izmjenjujuće, u rezultatu djeluju skladno, uravnoteženo, umirujuće.

Ovladavši Prostorom, Fišter se u njemu ponaka znatno slobodnije nego dok je istraživao njegova svojstva. Istovremeno, u pojedine grafike, nastale u razdoblju od 1980. naovamo, ulaze neke nove dimenzije. Grafici Fišter dopušta veću slobodu, te ona donekle ispunjava one tajanstvene nedorečene međuprostore. Upoznavanjem dubokog tiska, Fišter opet prodire, makar za debljina papira, u treću dimenziju. Prostor koji se događa u ovim grafikama isti je onaj kojega smo tako dobio upoznali, što više, bili svjedocima njegovom polaganom radanju kroz Fišterove

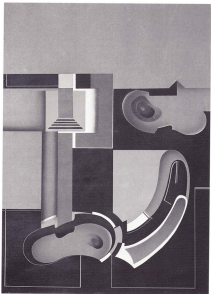
cikluse od *Uvjeta* pa do *Prostora i Značka*. U tom prostoru događati će se značije sve ono što će se dalje u autorovom radu događati. Prostor će se tek polako i neznatno modificirati, koliko se bude modificirala osoba autora. No prostor je determiniran i višekratno verificiran.

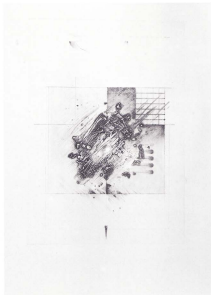
Ali ono što će se u tom prostoru događati bit će kadikamo vitalnije, uzbudljivije i fluidnije od krutih, osnovnih geometrijskih i arhitektonskih znakova koji su ritmizirali određivanje prostora. Tek u čvrstom, prepoznatom i rasvijetljenom Prostoru može se bez straha dopustiti prisutnost, ne samo simbola i znakova, nego i neparvorne aktualne zbilje. Zbilja, koja je u kratkom razdoblju tekućeg decenija postavila nova mjerila za baš sve u našem životu, zbilja, neosporno prijelomna i već u svom odvijanju prepoznata kao historijska, ipak je odveć često površno i plitko citirana i prepričavana u novijem hrvatskom slikarstvu. Više deklarativni nego življani, mnogi će nas veliki opusi, nastali u najboljoj namjeri i s mnogo truda, ali bez unutrašnje dimenzije ostaviti hladnima. Budućnost će ih, uopće ne sumnjamo, prepoznati kao efemerno teperenje, svjedočanstvo jednog trenutka, ali ne i duboke pomake i proživljena medijska istraživanja.

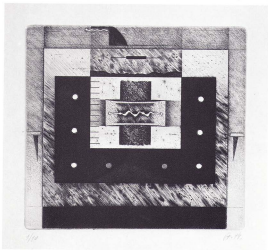
Nezanimljivi simbol Križa, pomračena mreža *Mfoure Sunje*, prijeteci naslovi, te uznemirujući oblici *Pandorine kutije*, *Kafka*, *Somnacija*, *Praska*, *Šijetih vratnja*, utisak su doživljaja jedne osjetljive duše. Bez potrebe da se mnogo priča, bez suvišnog formaliziranja i fabuloznosti, ovi utisci ugroženosti jednog brižljivo građenog unutrašnjeg svijeta, duboko su svjedočanstvo zbiljnosti koju svi proživljavamo pred sve krupnijom i netrvjajnijom nepoznanicom trećeg tisućljeća.

Konstantan i dosljedan, Vinko Fišter je nepredvidiv. Njegova će istraživanja sigurno pronaći nove prostore Subjektivnog prostora, neprepoznate u vrijeme istraživanja svoje tihle Arkadije. Jesu li savršeni likovi kvadrata, pravokutnika, kružnica i trokuta, skladno ritmizirani kroz prostor poput *Đuke kod San Romana*, jesu li prikladni za promišljanje postapokaliptičkog doba, prekodačenje Abisa trećeg tisućljeća?

mr Zdenko Balog

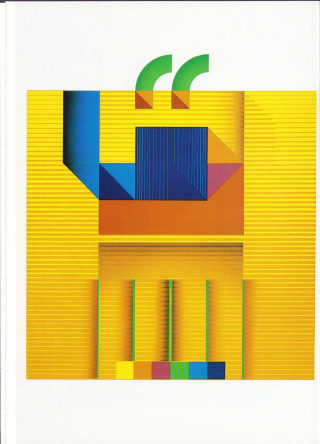

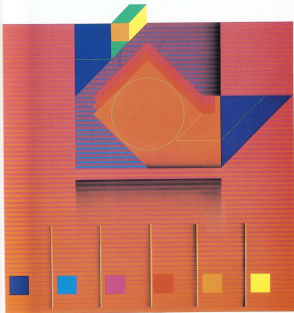

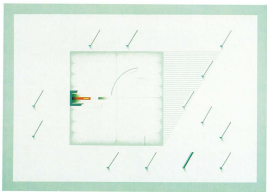
VINKO
fister

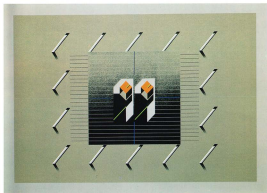

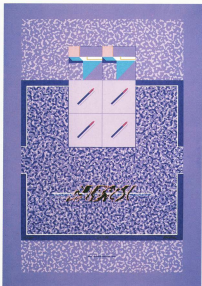

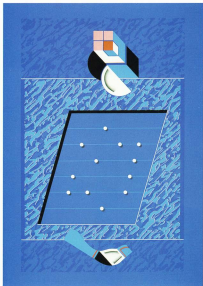

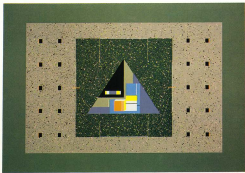

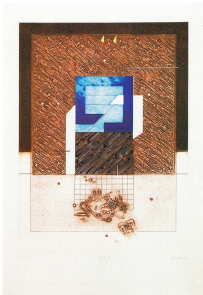

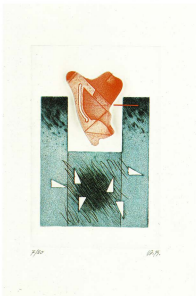

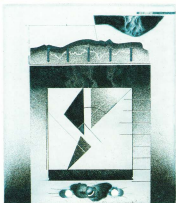

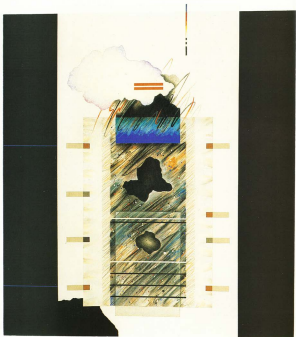

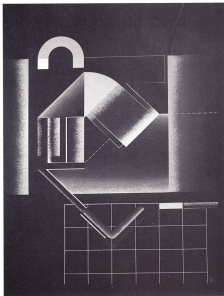
300

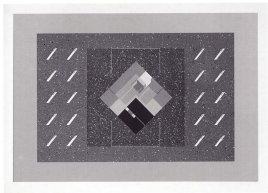
10. 10.

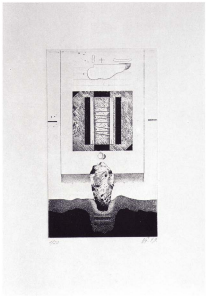

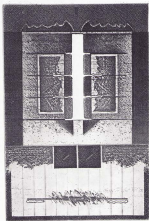

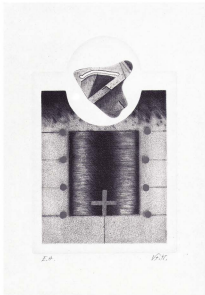

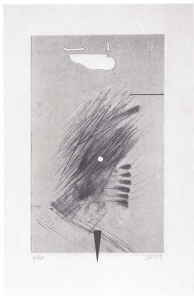

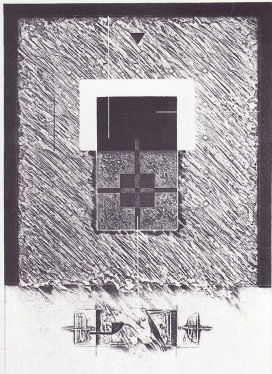

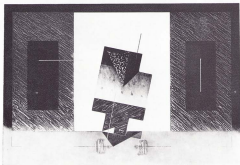
L. S.

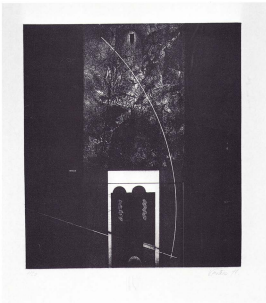
1911

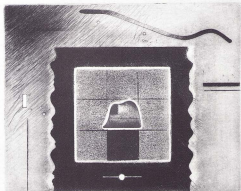

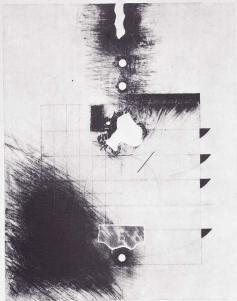

E.A.

V.G. 95.

1.1

19.12

K A T A L O G

Ž I V O T O P I S

VINKO FIŠTER rođen je 8. slijka 1945. godine u Kulincu, pokraj Zagreba. Školu primijenjene umjetnosti, slikarski odjel, završio je 1966. u Zagrebu. Otada kontinuirano slika, a bavi se i kiparstvom, grafičkom i grafičkim dizajnom. Član je (ULUH-a) HDLU-a od godine 1969, a samostalni profesionalni umjetnik i član (ZUH-a) HZSU-a od 1971. Kao stipendist Fonda za unapređenje kulturne djelatnosti 1972. boravi u Parizu. Od 1968. sudionikom je brojnih skupnih izlaganja u domovini i inozemstvu. Dobitnik je 15 nagrada za slikarstvo, grafiku i skulpturu, od toga sedam nacionalnih i osam međunarodnih. Među njegove važnije cikluse ubrajaju se : Prostornost kočke (1973), Hommage à Paolo Uccello (1975), Iredjalno prisustvo knjižlika (1976), Biobjekti i Crtež i sjena (1978), Introspektivna prostornost (1981), zatim serija od 60 skulptura (1981-1986), te Pjesnici i znak (1990-1993) - ciklus crteža i slika.

Adresa: 10360 Zagreb (Severete)
Kalinska 9b
telefon: 01-2000-682

S A M O S T A L N E I Z L O Ž B E

1968.
Prelog, Narodno
sveučilište	1983.
Sesvete, Muzej
Prigorja
1970.
Sesvete, Narodno
sveučilište	1986.
Zagreb, Izložbeni salon
Doma JNA
1971.
Zagreb, Galerija
Dubrava	1987.
Zagreb, Portret-galerija
LIKUM
1972.
Sesvete, Narodno
sveučilište	1988.
Subotica, City Gallery
1973.
Zagreb, Studio galerije
Forum	1989.
Novi Sad, Mali likovni
salon
1974.
Ludwigsburg,
Kunsthans Friederich
Galerie	1990.
Sesvete, Galerija "VB"
Zagreb, Galerija
Miroslav Kraljević
Sisak, Galerija Nuova
1975.
Zagreb, Studio galerije
Forum
Čakovec, Muzej
Modimarija	1993.
Karlovac, Galerija
ZILIK
1978.
Zagreb, Galerija
Vladimir Nazor
Zagreb, Galerija Spektar	1996.
Zagreb, Galerija
Dubrava
Zagreb, Galerija Shalom
1981.
Zagreb, Galerija
Društvenog doma
Trelnjevka	1999.
Sesvete, Muzej Prigorja
(Galerija "Karija)

S K U P N E I Z L O Ž B E

1969.
2. salon mladih, Zagreb

1970.
3. salon mladih, Zagreb

1971.
6. zagrebački salon, Zagreb
6. biennale mladih, Rijeka
4. salon mladih, Zagreb

1972.
7. zagrebački salon, Zagreb
Hrvatska savremena
umjetnost, Szekesfehervar
5. salon mladih, Zagreb

1973.
8. zagrebački salon, Zagreb
7. biennale mladih, Rijeka
6. salon mladih, Zagreb

1974.
"Likovne teme danas" (Ž.
Sabol), Zagreb
9. zagrebački salon, Zagreb
4. međ. izložba orig. crteža,
Rijeka
1. biennale savr. hrvatske
grafike, Split
7. salon mladih, Zagreb

1975.
10. zagrebački salon,
Zagreb
8. biennale mladih, Rijeka
"Savret znanosti i
umjetnosti" (Z. Ras),
Zagreb

1976.
5. međ. izložba orig. crteža,
Rijeka
6. međ. biennale grafike,
Krakow

"Intergrafia 76", Katowice
"Opere d'arte per il Friuli,
Pordenone
8. salon mladih, Zagreb
Izložba mlade jug.
umjetnosti, Havana,
Panama
2. biennale savr. hrvatske
grafike, Split

1977.
"Aktualnosti u hrvatskoj lik.
umjetnosti", Zagreb,
Beograd
6. zagreb. izložba
jug. crteža, Zagreb
9. biennale mladih, Rijeka
"Settimana europea di
letterature ed arti", Bioccone
9. salon mladih, Zagreb

1978.
"Figurativne tendencije u
mladoj hrvatskoj
umjetnosti" (J. Depok),
Zagreb
13. zagrebački salon,
Zagreb
10. zagreb. izložba jug.
grafike, Zagreb
7. međ. biennale grafike,
Krakow
"Intergrafia 78", Katowice
6. međ. izložba orig. crteža,
Rijeka
3. biennale savr. hrvatske
grafike, Split
3. biennale na savremenata
jug. grafika, Bitola
10. salon mladih, Zagreb

1979.
"Kritičari odabira", Zagreb
Izložba saveza HDLU-a,
Sarajevo, Zagreb

7. zagreb. izložba jug.
crteža, Zagreb

1980.

Izložba "Listovi" (J.
Depola), Ljubljana, Zagreb

11. zagreb. izložba jug.
grafike, Zagreb

4. biennale svr. hrvatske
grafike, Split

1981.

"Zagrebački umjetnici
mlađe generacije" (Z.
Poznić), Beograd, Zagreb

Premio internazionale "Villa
Alessandro 81", Allaro

8. zagreb. izložba jug.
crteža, Zagreb

16. zagrebački salon,
Zagreb

4. triennale na suvremenata
jug. grafika, Bitola

"Konkretističke tendencije
i suvremeno iskustvo" (Z.
Poznić), Zagreb

1982.

12. zagreb. izložba jug.
grafike, Zagreb

8. međ. izložba orig. crteža,
Rijeka

1. triennale hrvat. kiparstva,
Zagreb

1983.

9. zagreb. izložba jug.
crteža, Zagreb

2. triennale hrvat.
medaljarstva i male plastike
(V. Maleković), Osijek,

Pécsu

1984.

Izložba svr. jug. lik.
umjetnosti 1978/83. (V.
Buzančić), Sarajevo,
Dubrovnik

13. zagreb. izložba jug.
grafike, Zagreb

19. zagrebački salon,
Zagreb

9. međ. izložba orig. crteža,
Rijeka

6. biennale svr. hrvat.
grafike, Split

5. triennale na suvremenata
jug. grafika, Bitola

"Papir kao površina i
materijal likovnog izraz" (Z.
Poznić), Skopje, Zagreb

1985.

"Pogled na '80 godine -
vitalno otvoreno" (Z.
Markuš), Sarajevo

7. jug. biennale male
plastike, M. Sobota,

Ljubljana, Piran

1986.

Likovna generacije (A.
Kralj), Eisenstad, Wien,
Maribor

14. postar recentnih radova
članova SHDLU, Zagreb

1987.

22. zagrebački salon,
Zagreb

11. zagreb. izložba jug.
crteža, Zagreb

8. triennale male plastike,
M. Sobota, Ljubljana, Novi

Sad

5. biennale jug. skulptura,
Karlovac, Zadar, Sarajevo

"Umjetnost koja se mijenja i
teče" (Z. Rim), Zagreb,

Beograd

1988. 3. triennale Hrvat.
kiparstva, Zagreb

"10+10" (Z. Poznić),
Ljubljana, Zagreb

26. salon mladih

- (ingrađeni), Zagreb
 15. zagreb. izložba jug.
 grafike, Zagreb
1989.
 6. biennale jug. skulptura,
 Karlovac, Novi Sad,
 Ljubljana
 12. zagreb. izložba jug.
 crteža, Zagreb
1990.
 "Suremenno i fenomen
 prvobitnosti" (Z. Poznić),
 Zagreb
 3. svjetski triennale male
 keramike, Zagreb
 8. biennale suv. hrvat.
 grafike, Split
 25. zagrebački salon,
 Zagreb
 Savremena jug. umjetnost,
 Seoul
 7. triennale na savremenata
 jug. grafika, Bitola
1991.
 Triennale '91, Krakow,
 Nürnberg
 "Intergrafia '91", Louviere,
 Augsburg
 13. zagreb. izložba jug.
 crteža, Zagreb
 4. triennale hrvat. kiparstva,
 Zagreb
 "Za obnau i obnovu
 Hrvatske", Zagreb
1992.
 17. zagreb. izložba grafike,
 Zagreb
 750 godina Zlatne bula,
 Zagreb
 "35 artistes pour la Croatie",
 Antony
1993.
 4. svjetski triennale male
 keramike, Zagreb
 14. zagreb. izložba crteža,
 Zagreb
1994.
 18. zagreb. izložba grafike,
 Zagreb
 "CROARTIA '94", Toronto
 5. biennale suv. hrvat.
 grafike, Split
1995.
 30. likovni annale
 (retrospektiva), Gospić
1996.
 1. hrvat. triennale crteža,
 Zagreb
1997.
 1. festival skulptura
 Hrvatske, Split
 5. svjetski triennale male
 keramike, Zagreb
 6. triennale hrvatskog
 kiparstva, Zagreb
1998.
 1. hrvatsko biennale
 skulptura, Karlovac,
 Slavonski Brod
 Šesti memori(ja)l Ive Kandića
 (Triennale hrvatskog
 medijerstva i male
 plastike), Osijek, Slavonski
 Brod
 4. međunarodni biennale
 keramike, Cairo

P O P I S

R A D O V A

1. KRAJOBRAZ G I, 1975.
kombinirana tehnika, 70x50 cm
2. KRAJOBRAZ G II, 1975.
kombinirana tehnika, 70x50 cm
3. U PROSTORU G I, 1978.
kombinirana tehnika, 65 x 50 cm
4. U PROSTORU G II, 1978.
kombinirana tehnika, 65 x 50 cm
5. PROSTORNA MEDITACIJA G I, 1982.
kombinirana tehnika, 91 x 70 cm
6. PROSTORNA MEDITACIJA G II, 1982.
kombinirana tehnika, 91 x 70 cm
7. OZNAČENO POLJE G I, 1982.
kombinirana tehnika, 50 x 70 cm
8. OZNAČENO POLJE G II, 1982.
kombinirana tehnika, 50 x 70 cm
9. G I-88, 1988.
kombinirana tehnika, 70 x 50 cm
10. GE-88, 1988.
kombinirana tehnika, 70 x 50 cm
11. G I-90, 1990.
kombinirana tehnika, 50 x 70 cm
12. G I-90, 1990.
kombinirana tehnika, 50 x 70 cm
13. POD KRIŠEM, 1993.
kombinirana tehnika, 19 x 13 cm
14. ZAGONETKA, 1993.
kombinirana tehnika, 23 x 18 cm
15. PLAVI PROZOR, 1994.
kombinirana tehnika, 27 x 20 cm
16. PANDORINA KUTIJA, 1994.
kombinirana tehnika, 23 x 23 cm
17. MINUTA ŠTUNJE I ČELAK, 1994.
kombinirana tehnika, 22 x 14 cm
18. FORMIRANJE ZNAKA I, 1994.
kombinirana tehnika, 50 x 39 cm
19. FORMIRANJE ZNAKA II, 1994.
kombinirana tehnika, 50 x 39 cm
20. BIJELA VRATA, 1994.
kombinirana tehnika, 37 x 51 cm
21. LIPAJ, 1994.
kombinirana tehnika, 25 x 18 cm
22. HERETIK, 1995.
kombinirana tehnika, 21 x 14,5 cm
23. PRASAK, 1995.
kombinirana tehnika, 50 x 39 cm
24. POSTMODERNISTIČKI KRAJOLJE, 1996.
kombinirana tehnika, 25 x 20 cm
25. IZYOVANJE KRAJOLJA, 1996.
kombinirana tehnika, 70 x 50 cm
26. HOMMAGE À P. KAPKA, 1997.
kombinirana tehnika, 50 x 25 cm
27. ZMUSKI ČAR, 1997.
kombinirana tehnika, 18 x 23 cm
28. SAMURAJ, 1998.
kombinirana tehnika, 23 x 18 cm
29. HISTORIJA KRAJOLJA, 1998.
kombinirana tehnika, 30 x 27 cm
30. ROOTS OF RHYTHM, 1998.
kombinirana tehnika, 18 x 18 cm

I Z B O R I Z B I B L I O G R A F I J E

KNJIGE

- K.M., Likovna enciklopedija Jugoslavije, (ILZ), Zagreb, 1984.
 Ješa Denegri: Apstraktna umjetnost u Hrvatskoj, (Logos), Split, 1985.
 Contemporary Art Print of the World, Seoul, 1989.
 K.M., Likovna enciklopedija Hrvatske, (LZ "Miroslav Krleža), Zagreb, 1995.
 Stanko Špoljarić, "25 ZILIKA", (Kapitol), Zagreb, 1998.
 Vlado Bužančić, Hrvatski biografski leksikon, (LZ "Miroslav Krleža), Zagreb, 1998.

ČASOPISI

- Duško Kečkmeč, 1. bijenale savremene hrvatske grafike, (Život umjetnosti, br. 22/23, str. 186), Zagreb, 1975.
 Kosta Vasiljković, Deveti bijenale mladih (Umetnost, br. 55, str. 74), Beograd, 1977.
 Dušan Đokić, Šesti trijenale savremenog jug. crteža, (Umetnost, br. 65, str. 107), Beograd, 1979.
 Marcel Bačić, Vrnka Filter, (Čovjek i prostor), Zagreb, 1978.
 Vlado Bužančić, "6 x 6": stil unutar neretika (Odjek, br. 18), Sarajevo, 15-30.9.1982.
 Ervin Dubrovčić, Crtež danas i ovdje, (Dorneti, br. 7, str. 71), Rijeka, 1985.

- Vlado Bužančić, Metafora doživljajnog, (Odjek, br. 4), Sarajevo, 15-28.2.1986.
 Enes Quien, 5. triennale hrvatskog kiparstva, (Kontura, br. 30), Zagreb, rujan-listopad 1994.
 Zdenko Balog, "Prostor i znak", (Nagruća, br. 3), Koprivnica, 1996.

NOVINE, TJEDNICI

- Josip Škunca, Jasna predodžba mlada čovjeka, (Vjesnik), Zagreb, 3.2.1970.
 Elena Cvetkova, Filter, (Večernji list), Zagreb, ...2.1975.
 Josip Škunca, Put u autentično iskustvo, (Vjesnik), ...2.1975.
 Mirjana Šigir, Prostor u objektima Vrnka Filtera, (Vjesnik), Zagreb, 22.9.1978.
 Josip Depolo, "Samosvojni čitač", (Oko), Zagreb, 27.2.1986.
 Ljiljana Dornić, Put do srca koeke, (Vjesnik), Zagreb, 19.2.1986.
 Bela Duranci, Tražeći totalnu sliku, (Subotičke novine, br. 51), Subotica, 23.12.1988.
 Milan Bellić, Kaligrafski potez u geometrijsko polje, (Vjesnik), Zagreb, 31.10.1990.
 Mirjana Šigir, Poetika geometrije, (Vjesnik), Zagreb, 29.4.1993.
 Josip Škunca, "Opus slojevita govora", (Vjesnik), Zagreb, 17.4.1996.

S P O N Z O R I

Zagrebačka banka
Sesevete

"Sljeme" d.d. - Sesevete

DIJERI PRESS d.o.o.
10000 ZAGREB, VITINI PUT 88, TEL/FAX: 01/246-220

Tokić d.o.o.

AUTODIJELOVI
Zagreb

Pivnica 1784
Sesevete

KONSTRUKCIJE FIŠTER d.o.o.
za građiteljstvo
SESEVETE, VUGROVEC
ul. MATIJE GUPČA 2

GMG Gröf.
građevinarstvo
SESEVETE

Izdavači
MUZEJ PRIGORJA
VINKO FIŠTER

Za izdavača
VLADIMIR SOKOL

Predgovor
mr. ZDENKO BALOG

Diapozitivi
IVAN JURIN MULC
NINO VRANIČ

Likovno oblikovanje kataloga i plakata
VINKO FIŠTER

Postav izložbe
VINKO FIŠTER

Tehnički postav izložbe
TOMISLAV DILBER

TISAK
G.M.G. GRAF.
Sesvete

Naklada
500 primjeraka

